

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva C-181/16

**Sadikou Gnandi
proti
État belge**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložil Conseil d'État (Belgija))

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav – Direktiva 2008/115/ES – Člen 3, točka 2 – Pojem ‚nezakonito prebivanje‘ – Člen 6 – Sprejetje odločbe o vrnitvi pred zaključkom pritožbenega postopka zoper odločbo pristojnega organa o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito – Listina Evropske unije o temeljnih pravicah – Člen 18, člen 19(2) in člen 47 – Načelo nevračanja – Pravica do učinkovitega pravnega sredstva – Dovoljenje ostati v državi članici“

Povzetek – Sodba Sodišča (veliki senat) z dne 19. junija 2018

- Vprašanja za predhodno odločanje – Predložitev Sodišču – Nujnost spora, ki poteka pred predložitvenim sodiščem*
(člen 267 PDEU)
- Vprašanja za predhodno odločanje – Pristojnost Sodišča – Razlaga nacionalnega prava – Izključitev*
(člen 267 PDEU)
- Mejni nadzor, azil in priseljevanje – Politika priseljevanja – Vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav – Direktiva 2008/115 – Osebne področje uporabe – Prosilec za mednarodno zaščito, katerega prošnja je bila zavrnjena na prvi stopnji – Vključitev – Dovoljenje ostati na ozemlju države članice do odločitve o pravnem sredstvu zoper to zavrnitev – Nevplivanje*
(Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2008/115, uvodna izjava 9 in členi 6(4) in (6); Direktiva Sveta 2005/85, člena 7(1) in 39(3)(a))
- Mejni nadzor, azil in priseljevanje – Politika priseljevanja – Vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav – Direktiva 2008/115 – Pravno sredstvo zoper odločbo o vrnitvi ali odločbo o odstranitvi – Pravica do učinkovitega sodnega varstva – Načelo nevračanja – Suspenzivnost tega pravnega sredstva, določena po zakonu, na eni stopnji pred sodiščem*
(Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, členi 18, 19(2) in 47; Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2008/115, člen 6)

5. *Mejni nadzor, azil in priseljevanje – Politika priseljevanja – Vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav – Direktiva 2008/115 – Odločba o vrnitvi, sprejeta proti državljanu tretje države po zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito in pred odločitvijo o pravnem sredstvu zoper to zavrnitev – Dopustnost – Pogoji – Prekinitev postopka vračanja do odločitve o navedenem pravnem sredstvu – Prosilec, ki lahko uveljavlja pravice iz Direktive 2003/9 in ki se lahko sklicuje na spremenjene okoliščine, do katerih je prišlo po sprejetju odločbe o vrnitvi*

(Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, členi 18, 19(2) in 47; Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2008/115, členi 5, 6(1), 7 in 15; Direktiva Sveta 2005/85; Direktiva Sveta 2003/9, člena 2(c) in 3(1))

1. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 31.)

2. Glej besedilo odločbe.

(Glej točko 34.)

3. V skladu s členom 7(1) Direktive 2005/85 se prosilcu za mednarodno zaščito dovoli ostati v državi članici izključno zaradi postopka do sprejetja prvostopenjske odločbe, s katero se prošnja za mednarodno zaščito zavrne. Čeprav ta pravica ostati, kot je izrecno navedeno v tej določbi, ne pomeni upravičenosti do dovoljenja za prebivanje, pa zlasti iz uvodne izjave 9 Direktive 2008/115 izhaja, da ta pravica ostati preprečuje, da bi se prebivanje prosilca za mednarodno zaščito v obdobju od vložitve njegove prošnje za mednarodno zaščito do sprejetja prvostopenjske odločbe, s katero je odločeno o tej prošnji, obravnavalo kot „nezakonito“ v smislu te direktive.

Kot je jasno razvidno iz besedila člena 7(1) Direktive 2005/85 pravica ostati, določena s to določbo, preneha, ko pristojni organ sprejme prvostopenjsko odločbo, s katero zavrne prošnjo za mednarodno zaščito. Če ne obstaja pravica ali dovoljenje za prebivanje, ki bi ju zadevna oseba imela na drugi pravni podlagi, zlasti na podlagi člena 6(4) Direktive 2008/115, in ki bi prosilcu, katerega prošnja je bila zavrnjena, omogočala izpolnitev pogojev za vstop, bivanje ali stalno prebivanje v tej državi članici, je posledica te zavrnilne odločbe ta, da prosilec takoj po njenem sprejetju ne izpolnjuje več teh pogojev, tako da njegovo prebivanje postane nezakonito. Odločba o vrnitvi zoper takega državljana se torej lahko načeloma sprejme takoj po tej zavrnitvi ali skupaj z njo v istem upravnem aktu.

Člen 39(3)(a) Direktive 2005/85 sicer državam članicam daje možnost, da določijo pravila, ki prosilcem za mednarodno zaščito omogočajo, da do zaključka postopka s pravnim sredstvom, ki je bilo vloženo zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito, ostanejo na njihovem ozemlju. Poleg tega je Sodišče v točkah 47 in 49 sodbe z dne 30. maja 2013, Arslan (C-534/11, EU:C:2013:343), presodilo, da dovoljenje ostati zaradi učinkovite uporabe pravnega sredstva zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito preprečuje, da se Direktiva 2008/115 uporabi za državljana tretje države, ki je vložil to prošnjo, do odločitve o pravnem sredstvu, ki je bilo vloženo zoper odločbo zavrnitvi te prošnje. Kljub temu pa na podlagi te sodbe ni mogoče sklepati, da tako dovoljenje ostati preprečuje to, da bi prebivanje zadevne osebe postalo nezakonito v smislu Direktive 2008/115 takoj po zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito, če ni pravice ali dovoljenja, na kakršna se nanaša točka 41 te sodbe.

(Glej točke od 40 do 44 in 59.)

4. Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da kadar se država odloči izročiti prosilca za mednarodno zaščito državi, za katero je na podlagi utemeljenih razlogov mogoče domnevati, da bi bil tujec v njej izpostavljen resničnemu tveganju, da bo obravnavan v nasprotju s členom 18 Listine v povezavi s členom 33 Ženevske konvencije ali v nasprotju s členom 19(2) Listine, pravica do učinkovitega sodnega varstva iz člena 47 te listine zahteva, da ima ta prosilec zoper izvršitev ukrepa, ki omogoča

njegovo vrnitev, na voljo pravno sredstvo, ki je že po zakonu suspenzivno (glej v tem smislu sodbi z dne 18. decembra 2014, Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, točka 52, in z dne 17. decembra 2015, Tall, C-239/14, EU:C:2015:824, točka 54).

Sodišče je sicer že presodilo, da je nesuspendivnost pravnega sredstva, vloženega le zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito, načeloma skladna z načelom nevračanja in členom 47 Listine, ker izvršitev take odločbe sama po sebi ne bi smela voditi do odstranitve državljana zadevne tretje države (glej v tem smislu sodbo z dne 17. decembra 2015, Tall, C-239/14, EU:C:2015:824, točka 56). Nasprotno pa mora biti – da bi se zadevnemu državljanu tretje države zagotovilo spoštovanje zahtev, ki izhajajo iz načela nevračanja in člena 47 Listine – pravno sredstvo, ki se vloži zoper odločbo o vrnitvi v smislu člena 6 Direktive 2008/115, že po zakonu suspenzivno, ker lahko ta odločba tega državljana izpostavi resničnemu tveganju, da bo obravnavan v nasprotju s členom 18 Listine v povezavi s členom 33 Ženevske konvencije ali v nasprotju s členom 19(2) Listine (glej v tem smislu sodbi z dne 18. decembra 2014, Abdida, C-562/13, EU:C:2014:2453, točki 52 in 53, ter z dne 17. decembra 2015, Tall, C-239/14, EU:C:2015:824, točki 57 in 58). To še toliko bolj velja v zvezi z morebitno odločbo o odstranitvi v smislu člena 8(3) te direktive.

(Glej točke od 54 do 56.)

5. Direktivo 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav v povezavi z Direktivo Sveta 2005/85/ES z dne 1. decembra 2005 o minimalnih standardih glede postopkov za priznanje ali odvzem statusa begunca v državah članicah ob upoštevanju načela nevračanja in pravice do učinkovitega pravnega sredstva, ki sta določena v členu 18, členu 19(2) in členu 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se odločba o vrnitvi iz člena 6(1) Direktive 2008/115 zoper državljana tretje države, ki je vložil prošnjo za mednarodno zaščito, sprejme takoj po tem, ko je pristojni organ zavrnil to prošnjo, ali skupaj s to zavrnitvijo v istem upravnem aktu ter torej pred odločitvijo o sodnem pravem sredstvu, ki je bilo vloženo zoper to odločbo o zavrnitvi, zlasti če zadevna država članica zagotovi, da se vsi pravni učinki odločbe o vrnitvi zadržijo do zaključka postopka s tem pravnim sredstvom, da ima prosilec v tem obdobju zagotovljene pravice, ki izhajajo iz Direktive Sveta 2003/9/ES z dne 27. januarja 2003 o minimalnih standardih za sprejem prosilcev za azil, in da lahko uveljavlja vse spremenjene okoliščine, do katerih pride po sprejetju odločbe o vrnitvi in ki bi lahko odločilno vplivale na presojo položaja zadevne osebe z vidika Direktive 2008/115, zlasti z vidika člena 5 te direktive, kar pa mora preveriti nacionalno sodišče.

V zvezi s tem morajo države članice v skladu z načelom enakosti orožij zagotoviti polni učinek pravnega sredstva zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito, zaradi česar je treba vse učinke odločbe o vrnitvi zadržati do poteka roka za vložitev pravnega sredstva in, če je vloženo, do odločitve o njem. V zvezi s tem ne zadostuje, da zadevna država članica ne opravi prisilne izvršbe odločbe o vrnitvi. Nujno pa je, da se zadržijo vsi pravni učinki te odločbe, in torej zlasti, da rok za prostovoljni odhod iz člena 7 Direktive 2008/115 ne začne teči, dokler je zadevni osebi dovoljeno, da ostane. Poleg tega je ni mogoče pridržati z namenom odstranitve po členu 15 te direktive.

Dalje, zadevna oseba mora imeti do zaključka postopka s pravnim sredstvom zoper odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito, ki jo je na prvi stopnji izdal pristojni organ, načeloma zagotovljene pravice, ki izhajajo iz Direktive 2003/9. Člen 3(1) te direktive namreč uporabe te direktive ne pogojuje z obstojem dovoljenja ostati na ozemlju kot prosilec in zato ne izključuje take uporabe v primeru, ko zadevna oseba, ki ima tako dovoljenje, nezakonito prebiva v smislu Direktive 2008/115. V zvezi s tem iz člena 2(c) Direktive 2003/9 izhaja, da zadevna oseba ohrani svoj status prosilca za mednarodno zaščito v smislu te direktive, dokler še ni bilo dokončno odločeno o njeni prošnji (v tem smislu glej sodbo z dne 27. septembra 2012, Cimade in GISTI, C-179/11, EU:C:2012:594, točka 53).

(Glej točke od 61 do 63 in 67 ter izrek.)